

Рейтинговий звіт KMNS 001-007 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	Кам'янська міська територіальна громада
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	10.12.2019 р.
Дата оновлення:	15.11.2022 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA- (Контрольний список)
Прогноз:	негативний

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за I півріччя 2022 року та очікуваних показників на 2022 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана міською радою, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	10.12.2019	21.01.2020	28.09.2020	16.02.2021	19.10.2021	28.02.2022
Рівень рейтингу	uaA-	uaA-	uaA-	uaA-	uaA-	uaA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	негативний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу та внесенням до Контрольного списку

Дата	21.07.2022	15.11.2022
Рівень рейтингу	uaA-	uaA-
Прогноз	негативний	негативний
Рейтингова дія	підтвердження зі збереженням у Контрольному списку	підтвердження зі збереженням у Контрольному списку

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaA** характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «<->» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Негативний прогноз вказує на можливість зниження рейтингу протягом року при збереженні негативних тенденцій і реалізації поточних ризиків.

Внесення рейтингу до Контрольного списку означає, що агентство розглядає питання про зміну рейтингу у зв'язку з подіями або тенденціями, що розвиваються, і які можуть істотно вплинути на кредитоспроможність власника цього рейтингу.

Рівень кредитного рейтингу Кам'янської міської територіальної громади підтримується:

- достатнім рівнем бюджетної забезпеченості громади: співвідношення обсягу доходів загального фонду бюджету Кам'янської міської територіальної громади в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2022 року становило 95,9%;
- зростанням обсягу доходної частини бюджету громади (без урахування трансфертів) за результатами I півріччя 2022 року;
- високим рівнем економічного розвитку міста, що забезпечується роботою підприємств потужного промислового комплексу міста;
- помірним рівнем консолідованого боргового навантаження бюджету громади.

Рівень кредитного рейтингу Кам'янської міської територіальної громади обмежується:

- негативним впливом наслідків російської військової агресії проти України на фінансовий ринок, економіку країни в цілому, соціально-економічний розвиток окремих громад, стан державних та місцевих фінансів та рівень реальних доходів населення;
- суттєвою чутливістю господарського комплексу та бюджету громади до економічних ризиків унаслідок низького рівня диверсифікації промислового комплексу міста за видами економічної діяльності та суттєвої концентрації надходжень до бюджету громади за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства.

Зміст

РЕЗЮМЕ	5
1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПОТЕНЦІАЛ МІСТА	11
1.1. НАСЕЛЕННЯ ТА СТАН РИНКУ ПРАЦІ	12
1.2. ПРОМИСЛОВІСТЬ	16
1.3. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	19
2. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО	21
2.1. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО	21
2.2. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ.....	22
3. БЮДЖЕТ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	26
3.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ МІСТА КАМ'ЯНСЬКЕ	26
3.2. ЛІКВІДНІСТЬ	30
3.3. ВИКОНАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ	31
3.4. ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ	35
4. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ГРОМАДИ	39
4.1. БОРГОВА ІСТОРІЯ.....	39
4.2. КОНСОЛІДОВАНИЙ БОРГ.....	39
ВИСНОВОК	42
ДОДАТКИ	43
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ № 1	44
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ № 2	45
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ № 3	46
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ № 4	47

Резюме

Загальна інформація про місто

Місто Кам'янське¹ – адміністративний центр Кам'янського району Дніпропетровської області та Кам'янської міської територіальної громади. Місто Кам'янське, що розташовано на берегах Кам'янського водосховища, у середній течії Дніпра, нижче греблі Середньодніпровської ГЕС, відноситься до переліку найбільших міст області.

До складу Кам'янської міської територіальної громади станом на дату складання цього звіту входили 3 громади: місто Кам'янське, селище міського типу Карнаухівка та село Світле. Кам'янська міська територіальна громада є самоврядною територіальною одиницею, в межах якої громада здійснює місцеве самоврядування, має свою комунальну власність, бюджет та органи місцевого самоврядування.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Кам'янське

Назва показника	2017	2018	2019	2020	2021	I півр. 2022	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	242,0	240,3	238,8	236,9	226,9	226,6*	99,9
Середньооблікова чисельність штатних працівників**, тис. осіб	47,4	45,0	42,3	43,5	н/д	н/д	-
Середньомісячна заробітна плата**, грн.	6 151,8	8 328,6	10 665,6	11 535,8	н/д	н/д	-
Заборгованість із виплати заробітної плати (станом на кінець звітного періоду), млн. грн.	3,1	3,0	14,6	7,6	13,2	18,6	140,9
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	40 276,3	56 010,7	51 855,3	49 394,0	н/д	н/д	-
Доходи бюджету, млн. грн.	2 442,2	2 668,9	2 820,1	2 151,4	2 546,2	1 225,2	101,2
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	2 443,1	2 654,9	2 836,2	2 345,5	2 836,7	1 071,3	88,4
Прямий борг (без урахування середньострокових позик з Єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	0,0	0,0	0,0	178,5	489,4	447,5	91,8

* осіб станом на 01.02.2022 р.

** розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Дніпропетровській області, що надаються окремо за кожний квартал, починаючи з 01.01.2017 р.

Соціальна сфера та економіка громади

За чисельністю населення (226,6 тис. осіб станом на 01.02.2022 р.) Кам'янське належить до середніх міст України. Зважаючи на структуру економіки Кам'янського – одного з важливих промислових центрів України – для громади характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного комплексу, а також з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування.

¹ до 2016 р. - Дніпродзержинськ

За результатами 2016-2020 рр. рівень зайнятості мешканців громади залишався високим – питома вага зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності у загальній чисельності наявного населення міста майже в усіх періодах (крім 2019 року) перевищувала відповідний показник по Україні в цілому. Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Кам'янського у 2018-2019 роках перевищували темпи зростання аналогічного показника по країні. У 2020 році середньомісячна заробітна плата працівників міста також зростала, але нижчими темпами.

Починаючи з 24 лютого 2022 року суттєвий вплив на розвиток ринку праці країни в цілому та її окремих громад чинять наслідки російської військової агресії проти України. У I півріччі 2022 року незважаючи на складні умови господарювання провідні підприємства Кам'янського продовжували працювати, забезпечуючи робочими місцями мешканців громади. Рівень зайнятості населення та динаміка рівня оплати праці впливають на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету громади). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб протягом 2016-2021 рр. щорічно зростали – за результатами 2021 року обсяг надходжень за цим джерелом збільшився на 11,9% до відповідного показника 2020 року, рівень виконання плану був високим – 100,7% запланованого на 2021 рік обсягу. За результатами I півріччя 2022 року обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб зросли на 6,1% до відповідного показника I півріччя 2021 року, але рівень виконання був невисоким – 42,2% планового річного показника та 86,8% плану на півріччя.

Економічний потенціал міста Кам'янське характеризується, передусім, потужним багатогалузевим промисловим комплексом. Місто має також розгалужену транспортну мережу, розвинену комунальну інфраструктуру, мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності помірний. При цьому зберігається залежність господарського комплексу та бюджету громади від діяльності провідних промислових підприємств. Основними платниками обов'язкових платежів до бюджету громади є підприємства промисловості (металургійного комплексу, з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування). Рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини бюджету є високим, крім того зберігається суттєва залежність від окремих основних платників.

У поточному році економіка України функціонує в дуже складних умовах. Активні військові дії, які були розгорнуті російськими окупантами на території України починаючи з 24 лютого 2022 року, призвели до руйнування та знищення інфраструктури окремих населених пунктів, призупинки або повної зупинки діяльності підприємств та організацій, в тому числі внаслідок руйнування виробничих потужностей. Порушення взаємозв'язків між регіонами, бізнес-зв'язків та логістики створюють умови для дефіциту товарів та призводять до зростання цін, передусім на продукти харчування та пальне. Також має місце зменшення реальних доходів населення, гуманітарна криза в місцях активних бойових дій та, відповідно, збільшення кількості вимушено переміщених осіб (у тому числі за кордон). При цьому зберігається невизначеність щодо подальшого розвитку подій та залишаються незрозумілими остаточні наслідки воєнних дій для економіки та фінансової системи країни. За даними Державної служби статистики України, скорочення реального ВВП за підсумком

I кварталу 2022 року становило 15,1%, у II кварталі реальний ВВП скоротився на 37,2% до відповідного показника у II кварталі 2021 року в порівняних цінах.

Наслідки російської військової агресії проти України чинять суттєвий вплив на рівень соціально-економічного розвитку усіх громад України та стан місцевих фінансів. Рівень економічного розвитку Кам'янської міської територіальної громади у поточному році, як і в попередніх періодах, був високий, що забезпечувалося роботою підприємств потужного промислового комплексу міста.

Промисловий комплекс міста Кам'янське є базовим з точки зору формування економічного профілю міста та регіону. Виробничу діяльність у місті здійснюють 35 великих і середніх підприємств, серед яких є найбільші роботодавці міста та платники податків до місцевого бюджету. Промисловий комплекс міста концентрований за основними підприємствами та галузями. Провідними галузями промислового комплексу міста є металургія, хімічна та коксохімічна галузь, машинобудування та електроенергетика. При цьому металургійний комплекс забезпечує близько 60% загального обсягу реалізованої підприємствами міста продукції.

Протягом 6 місяців 2022 року підприємствами промислового комплексу громади було збільшено обсяги промислового виробництва електроенергії (на 3,9% до відповідного показника у I півріччі 2021 року) та вантажних вагонів (у 2,4 рази). При цьому скоротились обсяги виробництва чавуну, сталі, коксу, сечовини (карбаміду), соди каустичної, рідкого хлору, соляної кислоти, аміаку, цементу.

Чутливість промислового комплексу міста Кам'янське до негативних загальнодержавних факторів залишається значною. Протягом 2015-2021 років та I півріччя 2022 року вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста Кам'янське був суттєвим, на обсяги надходжень податків та зборів до бюджету громади – помірним.

Економіка Кам'янської міської територіальної громади значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. Промислова спеціалізація громади визначається, насамперед, експортоорієнтованими металургійним комплексом та хімічною промисловістю, які є уразливими до змін зовнішньоекономічної кон'юнктури. Основу товарної структури експорту підприємств громади складає продукція переробної промисловості – чавун, прокат, трубна заготовка, напівоброблені залізничні осі, арматура, катанка, карбамід, аміак, сировина коксохімічна, пек та смола кам'яновугільні, бензол, сульфат амонію, лакофарбова продукція.

Комунальна власність та комунальне господарство

Розгалужене житлово-комунальне господарство міста Кам'янське забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Для житлово-комунального господарства міста характерні проблеми, які в цілому є типовими для переважної більшості міст України, а саме: зношеність житлового фонду та окремих об'єктів інженерної і транспортної інфраструктури; високий рівень зносу комунальних мереж та обладнання, що у свою чергу призводить до суттєвих втрат енергоносіїв; наявність заборгованості споживачів за спожиті житлово-комунальні послуги. Міська влада

щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства. Крім того, проводиться робота у напрямку реалізації у цій сфері інвестиційних проектів спільних з міжнародними фінансовими організаціями, а також залучаються позикові кошти до бюджету розвитку.

Кам'янська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Обсяги надходжень від приватизації комунального майна та продажу земельних ділянок не мають сталої динаміки, тоді як надходження від оренди землі та майна залишалися важливими постійними джерелами наповнення загального фонду місцевого бюджету. У поточному році Кам'янська міська рада здійснювала продаж земельних ділянок, а також продовжила передачу в оренду об'єктів комунальної власності. Загалом, за результатами I півріччя 2022 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету громади без урахування трансфертів становила 28,1% (27% у I півріччі 2021 року) та, як і раніше, суттєво перевищувала аналогічні показники по місцевих бюджетах в цілому.

Бюджет громади

Кам'янська міська територіальна громада має власний єдиний бюджет, який ухвалюється Кам'янською міською радою. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. Департамент фінансів міської ради забезпечує реалізацію державної бюджетної політики на території громади, загальну організацію бюджетного процесу в місті та координує діяльність його учасників, виконує функції складання та виконання місцевого бюджету, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. В місті Кам'янське забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету Кам'янської міської територіальної громади формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету громади.

Динаміка доходної частини бюджету міста Кам'янське (без урахування трансфертів) протягом 2015-2019 рр. була позитивною. Враховуючи суттєвий рівень чутливості господарського комплексу м. Кам'янського, зокрема великих промислових підприємств, які відносяться до переліку основних платників податків, до негативних економічних факторів, темпи зростання доходної частини бюджету (без урахування трансфертів) в окремі періоди (зокрема, у 2016 та 2017 роках) були нижчі за загальнодержавні середні показники. У 2020 році, з огляду на вплив несприятливих

макроекономічних умов унаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, динаміка доходів бюджету уповільнилась – обсяг доходів бюджету громади (без урахування трансфертів) скоротився на 0,5% до відповідного показника попереднього року. При цьому, зважаючи на те, що основні містоутворюючі підприємства продовжували роботу у період карантину в повному обсязі, обсяг податкових надходжень зростав протягом усього аналізованого періоду. У 2021 році позитивну динаміку зростання обсягів доходної частини бюджету громади було відновлено. У I півріччі 2022 року обсяг доходів бюджету громади також зростав, але нижчими, ніж у попередніх періодах темпами.

Рівень бюджетної забезпеченості зберігався на достатньому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів загального фонду бюджету громади в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2022 року становило 95,9%, що перевищує показники окремих громад України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Зважаючи на структуру господарського комплексу, для бюджету Кам'янської міської територіальної громади характерним є значний рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, крім того має місце суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств. Відповідно, чутливість доходної частини бюджету громади до економічних ризиків є значною, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс. На сьогодні рівень самостійності бюджету високий. Бюджет громади, як і в попередніх періодах, базову дотацію не отримує.

Бюджет Кам'янської міської територіальної громади за результатами виконання в I півріччі 2022 року, як і в попередніх періодах, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним та спеціальним фондами. Бюджет громади за підсумками I півріччя 2022 року виконано з профіцитом обсягом 153,9 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 211,1 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 57,2 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку та залишки бюджетних коштів. Також за рахунок коштів бюджету розвитку здійснювались витрати на погашення місцевих запозичень відповідно до укладених угод.

Ліквідність бюджету громади за результатами 2016-2021 рр. перебувала на невисокому рівні за загальним та спеціальним фондами. За результатами I півріччя 2022 року ліквідність зросла до високого рівня. Короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів не залучалися.

Протягом I півріччя 2022 року до доходної частини бюджету громади надійшло 1 225,2 млн. грн. Обсяг доходної частини бюджету збільшився на 1,2 % до відповідного періоду попереднього року, обсяг власних доходів бюджету громади (без урахування міжбюджетних трансфертів) збільшився на 2,7%. У поточному році на динаміку доходів бюджетів територіальних громад України та рівень виконання плану як за доходами, так і видатками значною мірою впливають негативні наслідки російської військової агресії проти України. За результатами I півріччя 2022 року обсяги податкових надходжень в цілому зростали, хоча динаміка більшості неподаткових надходжень та доходів від операцій з капіталом погіршилась, порівняно із відповідним періодом

минулого року. Рівень виконання плану за доходами загального та спеціального фондів був невисоким: у січні-червні 2022 року уточнений річний план на 2022 рік за доходами в цілому було виконано на 43% (затверджений план на півріччя виконано на 86%), у тому числі відповідні планові річні показники доходної частини загального фонду виконані на 43,6%, спеціального фонду – на 23,4%.

Обсяг видаткової частини бюджету Кам'янської міської територіальної громади за результатами I півріччя 2022 року становив 1 071,3 млн. грн., що на 11,6% менше відповідного показника попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2022 рік річний план за видатками бюджету було виконано на 38,8%. Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету, був невисокий, а обсяги видатків за більшістю галузей скоротились.

Основними напрямками видатків бюджету було фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю». Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету громади становила 6,4%, що є невисоким рівнем, але характерним для вказаного періоду, оскільки зазвичай переважний обсяг капітальних видатків припадає на II півріччя бюджетного року.

Протягом січня-червня 2022 року з бюджету громади фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Кам'янської міської ради та здійснювались витрати на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод, питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою.

Боргові зобов'язання міста

Станом на 01.07.2022 р. обсяг прямого боргу Кам'янської міської ради (без урахування позик, залучених із єдиного казначейського рахунку) становив 447,5 млн. грн., станом на 01.10.2022 – 405,2 млн. грн. Кам'янською міською радою місцеві гарантії не надавались. Консолідоване боргове навантаження доходної частини бюджету громади перебувало на низькому рівні.

1. Соціально-економічний розвиток та потенціал міста

Економічний потенціал міста Кам'янське характеризується, передусім, потужним багатогалузевим промисловим комплексом. Місто має також розгалужену транспортну мережу, розвинену комунальну інфраструктуру, мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності помірний. Протягом усього аналізованого періоду зберігається залежність господарського комплексу та бюджету громади від діяльності провідних промислових підприємств.

Основними платниками обов'язкових платежів до бюджету громади є підприємства промисловості (з виробництва коксу та металургійної промисловості, хімічної промисловості та машинобудування). Рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини бюджету є високим, крім того зберігається суттєва залежність від окремих основних платників.

Економічний розвиток України у 2020 році в цілому сповільнився. Мало місце зменшення ділової активності, внутрішнього споживання та зайнятості населення з огляду на запровадження з середини березня 2020 року карантину в Україні через поширення коронавірусного захворювання COVID-19. Найбільшого негативного впливу від пандемії COVID-19 економіка країни зазнала у першій половині 2020 року – у II кварталі року зменшення ВВП до відповідного показника у II кварталі 2019 року в порівнянних цінах становило 11,4%. Після проходження жорсткої фази карантину падіння реального ВВП сповільнилося. За результатами III кварталу 2020 року зменшення ВВП до відповідного показника у III кварталі 2019 року в порівнянних цінах становило 3,5%, а за підсумками 2020 року в цілому реальний ВВП, за оцінками Національного банку України, скоротився на 4,4%.

У 2021 році почалось відновлення світових ринків та економіки України, проте темпи росту були повільними, оскільки поширення нових штамів вірусу COVID-19 у світі спонукало окремі країни посилити карантинні заходи. Також протягом 2021 року зберігалися внутрішні та зовнішні негативні чинники, що впродовж попередніх років обмежували економічний розвиток та стан фінансового ринку країни, що у свою чергу негативно впливало на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів. Негативний тиск на економічний розвиток країни чинило зниження зовнішнього попиту на продукцію українського експорту через слабку економічну активність у світі внаслідок введення карантинних обмежень у відповідь на поширення COVID-19. Крім того, збереження волатильності на світових фінансових ринках та негативні очікування інвесторів суттєво обмежили доступ України до ринку зовнішніх позик та інвестиційного капіталу. За результатами 2021 року в цілому індекс фізичного обсягу валового внутрішнього продукту (ВВП) України становив 103,4%.

У поточному році економіка України функціонує в дуже складних умовах. Активні військові дії, які були розгорнуті російськими окупантами на території України починаючи з 24 лютого 2022 року, призвели до руйнування та знищення інфраструктури окремих населених пунктів, призупинки або повної зупинки діяльності підприємств та організацій, в тому числі внаслідок руйнування виробничих потужностей. Порушення взаємозв'язків між регіонами, бізнес-зв'язків та логістики створюють умови для дефіциту товарів та призводять до зростання цін, передусім на

продукти харчування та пальне. Також має місце зменшення реальних доходів населення, гуманітарна криза в місцях активних бойових дій та, відповідно, збільшення кількості вимушено переміщених осіб (у тому числі за кордон). При цьому зберігається невизначеність щодо подальшого розвитку подій та залишаються незрозумілими остаточні наслідки воєнних дій для економіки та фінансової системи країни. За даними Державної служби статистики України, скорочення реального ВВП за підсумками I кварталу 2022 року становило 15,1%, у II кварталі реальний ВВП скоротився на 37,2% до відповідного показника у II кварталі 2021 року в порівнянних цінах.

Наслідки російської військової агресії проти України чинять суттєвий вплив на рівень соціально-економічного розвитку усіх громад України та стан місцевих фінансів. Рівень економічного розвитку Кам'янської міської територіальної громади у поточному році, як і в попередніх періодах, був високий, що забезпечувалося роботою підприємств потужного промислового комплексу міста.

1.1. Населення та стан ринку праці

За чисельністю населення Кам'янське належить до середніх міст України. Демографічна ситуація у місті протягом 2021 року та січня 2022 року характеризувалась подальшим зменшенням чисельності наявного населення (Таблиця 1.1). Станом на 01.01.2022 р. чисельність наявного населення міста становила 226,9 тис. осіб., станом на 01.02.2022 р. – 226,6 тис. осіб.

Таблиця 1.1. Динаміка показників демографічних процесів у місті Кам'янське та в Україні, тис. осіб

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Місто						
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	244,2	242,0	240,3	238,8	236,9	226,9
Природний приріст населення, тис. осіб	-1,6	-1,7	-2,0	-2,1	-2,3	н/д
Механічний приріст населення, тис. осіб	-0,4	-0,5	0,3	0,6	0,4	н/д
Україна						
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	42 584,5	42 386,4	42 153,2	41 902,4	41 588,4	41 167,3
Природний приріст населення, тис. осіб	-186,6	-210,1	-251,8	-272,3	-323,4	-442,28
Механічний приріст населення, тис. осіб	10,6	12,0	18,6	21,5	9,3	21,26

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

Зважаючи на структуру економіки Кам'янського – одного з важливих промислових центрів України – для міста характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного комплексу, а також з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування. Основними роботодавцями є такі великі промислові підприємства, як: ПРАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» (близько 9 тис. осіб штатних працівників), АТ «ДНПРОАЗОТ» (3,5 тис. осіб), ПРАТ «ЮЖКОКС» (1,2 тис. осіб станом на початок поточного року), ПРАТ «ДНПРОВАГОНМАШ» (близько 1 тис. осіб), ПРАТ «ДНПРОВСЬКИЙ

ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ» (0,55 тис. осіб), а також АТ «ДНІПРОВСЬКА ТЕЦ» та філія «Середньодніпровська ГЕС» ПРАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО».

Суттєву роль у забезпеченні зайнятості мешканців міста має малий та середній бізнес. Загалом за даними міської ради протягом 2021 року на малих та середніх підприємствах міста в цілому було зайнято 21,2 тис. осіб, або майже 9% наявного населення міста. Станом на початок 2022 року кількість зареєстрованих фізичних осіб-підприємців в місті складала 9 954 осіб (на 0,1% більше, ніж на початок минулого року).

Протягом 2015-2019 рр. умови діяльності промислових підприємств, зокрема металургійної галузі, машинобудування та хімічної промисловості, залишалися складними, що негативно впливало на показники зайнятості населення. В певні періоди мало місце скорочення зайнятих на окремих провідних підприємствах, а також застосовувались вимушені адміністративні відпустки та скорочення робочого часу. Відповідно, середньооблікова чисельність штатних працівників по місту в цілому у цей період зберігала тенденцію до скорочення. З другої половини березня 2020 року в Україні було запроваджено карантин з метою запобігання поширенню коронавірусу, що мало наслідком обмеження на роботу підприємств торгівлі, транспорту та сектору послуг. Зважаючи на структуру та особливості економіки Кам'янського (значна частина мешканців зайнята на великих промислових підприємствах), запровадження карантину мало помірний вплив на показники ринку робочої сили та доходів населення міста у 2020 та 2021 роках. Містоутворюючі підприємства продовжували роботу у період жорсткого карантину в повному обсязі та забезпечували постійний попит на трудові ресурси та високий рівень офіційної зайнятості.

Починаючи з 24 лютого 2022 року суттєвий вплив на розвиток ринку праці країни в цілому та її окремих громад чинять наслідки російської військової агресії проти України. Після значного падіння активності у лютому-березні 2022 року ринок праці поступово відновлювався у II кварталі 2022 року, але попит на робочі місця зростав більш швидкими темпами ніж кількість вакансій, що чинило тиск на рівень заробітної плати та, відповідно, обсяг фонду оплати праці, що оподатковується.

Розвиток ринку праці міста Кам'янське протягом 2016-2020 рр.² характеризувався збереженням високого рівня зайнятості населення – питома вага зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності у загальній чисельності наявного населення міста майже у всіх періодах перевищувала відповідний показник по Україні в цілому (Таблиця 1.2).

² починаючи з січня 2021 року показники середньооблікової чисельності штатних працівників та середньомісячної заробітної плати у розрізі окремих громад Головним управлінням статистики в Дніпропетровській області не обраховуються

Таблиця 1.2. Динаміка основних показників ринку праці (без урахування малого бізнесу) в місті Кам'янське та в Україні

Показник	2016	2017	2018	2019	2020
Місто					
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	49,5	47,4*	45,0*	42,3*	43,5*
Темпи росту до попереднього періоду, %	96,3	95,7	95,0	93,9	102,9
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	20,3	19,6	18,7	17,7	18,4
Україна					
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	7 868,1	7 679,0	7 661,0	7 443,0	7 345,2
Темпи росту до попереднього періоду, %	97,6	97,6	99,8	97,6	98,7
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	18,5	18,1	18,2	17,8	17,7

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Дніпропетровській області, що надаються окремо за кожний квартал

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України, Головне управління статистики в Дніпропетровській області

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Кам'янського у 2018-2019 роках перевищували темпи зростання аналогічного показника по країні. У 2020 році середньомісячна заробітна плата працівників міста також зростала, але нижчими темпами (Таблиця 1.3).

Таблиця 1.3. Динаміка показників заробітної плати в місті Кам'янське та в Україні

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Місто					
Середньомісячна заробітна плата, грн.	4 803,7	6 151,8*	8 328,6*	10 665,6*	11 535,8*
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати, %	112,7	128,1	135,4	128,1	108,2
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	5,1	3,1	3,0	14,6	7,6
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	237,8	291,4	375,0	451,0	502,2
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	2,1	1,1	0,8	3,2	1,5
Україна					
Середньомісячна заробітна плата, грн.	5 183,0	7 104,0	8 865,0	10 496,8	11 591,2
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати, %	123,6	137,1	124,8	118,4	110,4
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	1 791,0	2 368,4	1 455,7	3 034,4	1 878,4
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	40 780,4	54 551,6	67 914,8	78 127,8	85 138,9
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	4,4	4,3	2,1	3,9	2,2

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Дніпропетровській області, що надаються окремо за кожний квартал

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України, Головне управління статистики в Дніпропетровській області

Рівень зайнятості населення та динаміка рівня оплати праці впливає на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету громади). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб протягом 2016-2021 рр. щорічно зростали – за результатами 2021 року обсяг надходжень за цим

джерелом збільшився на 11,9% до відповідного показника 2020 року, рівень виконання плану був високим – 100,7% запланованого на 2021 рік обсягу. У I півріччі 2022 року незважаючи на складні умови господарювання провідні підприємства Кам'янського продовжували працювати, забезпечуючи робочими місцями мешканців громади. За результатами I півріччя 2022 року обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб зросли на 6,1% до відповідного показника I півріччя 2021 року, але рівень виконання був невисоким – 42,2% планового річного показника та 86,8% плану на півріччя.

Протягом I півріччя 2022 року відбулось збільшення обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам (з 13,2 млн. грн. до 18,6 млн. грн.). Серед економічно активних підприємств основними боржниками були переважно підприємства державної форми власності: ДП «БАР'ЄР», ДП «СМОЛИ» та ДП «38 відділ інженерно-технічних частин».

За чисельністю населення (226,6 тис. осіб станом на 01.02.2022 р.) Кам'янське належить до середніх міст України. Зважаючи на структуру економіки Кам'янського – одного з важливих промислових центрів України – для громади характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного комплексу, а також з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування.

За результатами 2016-2020 рр. рівень зайнятості мешканців громади залишався високим – питома вага зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності у загальній чисельності наявного населення міста майже в усіх періодах (крім 2019 року) перевищувала відповідний показник по Україні в цілому. Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Кам'янського у 2018-2019 роках перевищували темпи зростання аналогічного показника по країні. У 2020 році середньомісячна заробітна плата працівників міста також зростала, але нижчими темпами.

Починаючи з 24 лютого 2022 року суттєвий вплив на розвиток ринку праці країни в цілому та її окремих громад чинять наслідки російської військової агресії проти України. У I півріччі 2022 року незважаючи на складні умови господарювання провідні підприємства Кам'янського продовжували працювати, забезпечуючи робочими місцями мешканців громади. Рівень зайнятості населення та динаміка рівня оплати праці впливає на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету громади). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб протягом 2016-2021 рр. щорічно зростали – за результатами 2021 року обсяг надходжень за цим джерелом збільшився на 11,9% до відповідного показника 2020 року, рівень виконання плану був високим – 100,7% запланованого на 2021 рік обсягу. За результатами I півріччя 2022 року обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб зросли на 6,1% до відповідного показника I півріччя 2021 року, але рівень виконання був невисоким – 42,2% планового річного показника та 86,8% плану на півріччя.

1.2. Промисловість

Стратегічною галуззю економіки громади є промисловість. Місто Кам'янське є одним із великих промислових центрів країни, підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль міста та є найбільшими роботодавцями та великими платниками податків до бюджетів усіх рівнів. Промисловий комплекс міста Кам'янське налічує 35 великих і середніх підприємств (у тому числі 4 підприємства економічно-визначальні), на яких зайнято понад 9% наявного населення громади.

Серед основних видів промислової продукції, що виробляється міськими підприємствами, є: чавун, сталь, прокат, кокс, цемент, мінеральні добрива, промислові та магістральні вагони. Найбільшими промисловими підприємствами міста є: ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «ЮЖКОКС», ПрАТ «ДНПРО-ВАГОНМАШ», ТОВ ПП «ЗІП», Кам'янський завод ПрАТ «КРИВИЙ РІГ ЦЕМЕНТ», ПрАТ «ХІМДИВІЗІОН», ПрАТ «ДНПРОВСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ», філія «Середньодніпровська ГЕС» ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО».

Ситуація в промисловому комплексі країни впродовж 2020 року характеризувалась уповільненням обсягів промислового виробництва та зменшенням обсягів реалізації промислової продукції майже за усіма основними галузями (крім хімічної промисловості та виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів), що було зумовлено, в тому числі, негативним впливом пандемії COVID-19 на економіку. У 2020 році введення карантинних обмежень у відповідь на поширення COVID-19 призвело до стрімкого зниження економічної активності у світі. Через звуження зовнішнього попиту мало місце подальше падіння світових цін на товари, що переважають в українському експорті, що в свою чергу впливало на обсяги зовнішньої торгівлі вітчизняних підприємств. У 2021 році, завдяки пом'якшенню карантину та програмам стимулювання, глобальна економіка почала відновлюватися, але нижчими, ніж очікувалось темпами, що у свою чергу впливало на діяльність вітчизняних підприємств-експортерів. За результатами 2021 року по країні в цілому мало місце збільшення обсягів промислового виробництва на 1,9%.

У лютому-березні 2022 року в умовах повномасштабної війни мало місце суттєве падіння економічної активності по всій території України через розриви ланцюгів постачання та виробництва, невизначеність та збільшення ризиків, вплив робочої сили та додаткові витрати. У II кварталі 2022 року частина українських підприємств поступово відновлювала роботу, але значна їх кількість працювала із суттєво нижчим за довоєнний стан рівнем завантаженості. Відновлення промислового виробництва в Україні стримується логістичними складнощами та руйнуванням потужностей.

Чутливість промислового комплексу міста Кам'янське до негативних загальнодержавних факторів є значною. Обсяги реалізованої промислової продукції за більшістю основних галузей протягом 2016-2020³ рр. не мали сталої динаміки – в окремі періоди мало місце погіршення діяльності провідних підприємств металургійної галузі, хімічної та коксохімічної галузі, а також машинобудування, що у свою чергу впливало на динаміку надходжень до бюджету громади податкових платежів. У розрахунку на

³ починаючи з січня 2021 року показники обсягів реалізованої продукції у розрізі окремих громад Головним управлінням статистики в Дніпропетровській області не обраховуються

1 мешканця обсяг реалізованої продукції підприємствами міста щорічно суттєво перевищував аналогічний показник по країні (у 3,5 – 4 рази).

Таблиця 1.4. Динаміка основних показників промислового комплексу в місті Кам'янське та в Україні

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Місто						
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по місту, млн.грн.	36 789,2	32 303,9	40 276,3	56 010,7	51 855,3	49 394,0
Темп росту обсягів реалізації (місто), %	139,2	87,8	124,7	139,1	92,6	95,3
Середній обсяг реалізації промислової продукції по місту у розрахунку на одного мешканця, грн.	149 428,1	132 284,6	166 431,0	233 086,7	217 120,2	208 501,5
Україна						
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по країні, млн.грн.	1 496 013,0	1 767 093,3	2 153 031,3	2 508 579,5	2 480 804,2	2 481 148,5
Темп росту обсягів реалізації (країна), %	125,1	118,1	121,8	116,5	98,9	100,0
Середній обсяг реалізації промислової продукції по Україні в розрахунку на одного мешканця, грн.	36 789,2	32 303,9	40 276,3	56 010,7	59 204,3	59 659,7

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

Протягом 6 місяців 2022 року підприємствами промислового комплексу громади було збільшено обсяги промислового виробництва електроенергії (на 3,9% до відповідного показника у I півріччі 2021 року) та вантажних вагонів (у 2,4 рази). При цьому скоротились обсяги виробництва металургійної галузі: було виготовлено 994 тис. тонн чавуну (79,9% показника аналогічного періоду попереднього року) та 1057 тис. тонн сталі (80,5%). Виробництво коксу (ПрАТ «ЮЖКОКС») становило 352,9 тис. тонн (93,6% до показника у I півріччі 2021 року), сечовини (карбаміду) – 111,6 тис. тонн (39,0%), соди каустичної – 3,8 тис. тонн (30,8%), рідкого хлору – 1,9 тис. тонн (33,6%), соляної кислоти – 4,6 тис. тонн (28,5%), аміаку 72,8 тис. тонн (35,8%), цементу – 65,9 тис. тонн (27,5%).

Промисловий комплекс міста суттєво концентрований за основними підприємствами та галузями. Близько 60% загального обсягу реалізованої продукції припадає на металургійний комплекс. Крім металургії, провідними галузями промислового комплексу міста є хімічна промисловість, коксохімічна галузь, електроенергетика, виробництво неметалевої продукції та машинобудування.

Найбільшим підприємством громади є ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» (до 14.02.2022 року – ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод»⁴), на якому зайнято майже 9 тис. працівників. Підприємство, що спеціалізується на випуску чавуну, сталі, прокату, агломерату та коксу, входить до групи Метінвест – міжнародної вертикально інтегрованої групи металургійних і гірничодобувних компаній. У металургійному підрозділі ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» функціонують чотири основні виробничі цехи: агломераційний, доменний, конвертерний та прокатний. У коксохімічному – п'ять основних цехів: вуглепідготовчий, смолопереробний, коксовий, цех уловлювання хімічних продуктів коксування та цех сіркоочищення. До найбільших підприємств металургійної галузі громади входять також: дочірнє підприємство

⁴ У липні 2021 року ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод» було визнано переможцем торгів за результатами аукціону з продажу майнового комплексу ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» у рамках процедури санації підприємства

«Дніпродзержинський сталеливарний завод», ТДВ «Завод Метиз», підприємство об'єднання громадян «ПАРУС-МЕТИЗ» Українського товариства глухих та ТОВ НВО «Дніпрофмаш».

Виробництво коксу та коксохімічної продукції здійснюється підприємствами ПрАТ «ЮЖКОКС» та підрозділом коксохімічного виробництва ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ».

Провідними підприємствами хімічної галузі є: АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «Дніпровський завод мінеральних добрив», ТОВ ПП «ЗП», ПрАТ «ХІМДИВІЗІОН» та ДП «СМОЛИ». Найбільше підприємство галузі – АТ «ДНПРОАЗОТ» (3,5 тис. штатних працівників) – провідний постачальник мінеральних добрив, продуктів базової хімії (їдкою натрію та синтетичної соляної кислоти), гіпохлориту натрію, товарів народного споживання та єдине підприємство в Україні по виробництву рідкого хлору, що застосовується для стерилізації питної води й очищення стічних вод. Підприємство є одним із найбільших експортерів міста. Слід зазначити, що суттєве зростання цін на енергоресурси, зокрема на газ, протягом усього аналізованого періоду негативно впливало на результати діяльності підприємств хімічної галузі та, в окремі періоди, призводило до призупинення або обмеження виробництва.

До найбільших підприємств машинобудівної галузі міста належить ПрАТ «ДНПРОВАГОНМАШ» (майже 1 тис. штатних працівників), яке спеціалізується на виготовленні вантажних вагонів для магістральних залізничних доріг і різних галузей промисловості, здійсненні капітального та деповського ремонту вантажних вагонів та виробництві альтернативних видів продукції (контейнерів, сільськогосподарської техніки). На сьогодні основним ринком збуту підприємства є внутрішній ринок України.

Значну питому вагу в обсягах реалізації промислової продукції підприємств міста має енергетична галузь. На території міста здійснює діяльність Середньодніпровська ГЕС потужністю 352 тис. кВт, яка входить до складу ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» та є одним із найпотужніших постачальників електричної енергії Дніпропетровської області та України.

Чутливість промислового комплексу міста Кам'янське до негативних загальнодержавних факторів залишається значною. Протягом 2015-2021 років та I півріччя 2022 року вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста Кам'янське був суттєвим, на обсяги надходжень податків та зборів до бюджету громади – помірним.

Промисловий комплекс міста Кам'янське є базовим з точки зору формування економічного профілю міста та регіону. Виробничу діяльність у місті здійснюють 35 великих і середніх підприємств, серед яких є найбільші роботодавці міста та платники податків до місцевого бюджету. Промисловий комплекс міста концентрований за основними підприємствами та галузями. Провідними галузями промислового комплексу міста є металургія, хімічна та коксохімічна галузь, машинобудування та електроенергетика. При цьому металургійний комплекс забезпечує близько 60% загального обсягу реалізованої підприємствами міста продукції.

Протягом 6 місяців 2022 року підприємствами промислового комплексу громади було збільшено обсяги промислового виробництва електроенергії (на 3,9% до відповідного показника у I півріччі 2021 року) та вантажних вагонів (у 2,4 рази). При цьому скоротились обсяги виробництва чавуну, сталі, коксу, сечовини (карбаміду), соди каустичної, рідкого хлору, соляної кислоти, аміаку, цементу.

Чутливість промислового комплексу міста Кам'янське до негативних загальнодержавних факторів залишається значною. Протягом 2015-2021 років та I півріччя 2022 року вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста Кам'янське був суттєвим, на обсяги надходжень податків та зборів до бюджету громади – помірним.

1.3. Зовнішньоекономічна діяльність

Промислові підприємства Кам'янського входять до переліку основних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності Дніпропетровської області. Провідними підприємствами експортерами-імпортерами є: ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «ЮЖКОКС», ТОВ ПП «ЗІП», ДП «СМОЛИ». Зважаючи на те, що основним промисловим підприємством громади притаманна експортна орієнтованість, чутливість промислового комплексу до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є значною.

Протягом 2019-2020⁵ рр., на відміну від двох попередніх років, зовнішньоторговельний товарооборот у м. Кам'янському скорочувався, передусім за рахунок зменшення надходжень імпорту. У розрахунку на 1 мешканця обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста щорічно перевищував середній показник по країні.

Таблиця 1.5. Динаміка показників зовнішньої торгівлі у місті Кам'янське та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Місто						
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1 201,6	926,3	1 081,5	1 273,4	977,2	956,2
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	160,8	77,1	116,8	117,7	76,7	97,8
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	4 880,7	3 793,1	4 469,2	5 299,3	4 091,6	4 036,2
Україна*						
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	75 637,1	75 611,4	92 865,1	104 481,0	110 844,0	103 304,2
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	69,8	100,0	122,8	112,5	106,1	93,2
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	1 768,9	1 775,6	2 190,9	2 478,6	2 645,3	2 484,0

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

⁵ починаючи з січня 2021 року показники обсягів експорту та імпорту товарів та послуг у розрізі окремих громад Головним управлінням статистики в Дніпропетровській області не обраховуються

Оснoву товарної структури експорту підприємств громади складає продукція переробної промисловості – чавун, прокат, трубна заготовка, напівоброблені залізничні осі, арматура, катанка, карбамід, аміак, сировина коксохімічна, пек та смола кам'яновугільні, бензол, сульфат амонію, лакофарбова продукція.

Економіка Кам'янської міської територіальної громади значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. Промислова спеціалізація громади визначається, насамперед, експортоорієнтованими металургійним комплексом та хімічною промисловістю, які є уразливими до змін зовнішньоекономічної кон'юнктури. Оснoву товарної структури експорту підприємств громади складає продукція переробної промисловості – чавун, прокат, трубна заготовка, напівоброблені залізничні осі, арматура, катанка, карбамід, аміак, сировина коксохімічна, пек та смола кам'яновугільні, бензол, сульфат амонію, лакофарбова продукція.

2. Комунальна власність та комунальне господарство

2.1. Житлово-комунальне господарство

Розгалужене житлово-комунальне господарство міста Кам'янське забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Для житлово-комунального господарства міста характерні проблеми, які в цілому є типовими для переважної більшості міст України, а саме: зношеність житлового фонду та будівель бюджетних установ і окремих об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури, високий рівень зносу комунальних мереж та обладнання, що у свою чергу призводить до суттєвих втрат енергоносіїв, невідповідність тарифів на житлово-комунальні послуги їх економічно обґрунтованому рівню через стрімке зростання цін на енергоресурси та матеріали, наявність заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги.

Міська влада проводить роботу в напрямку покращення стану житлово-комунального господарства міста, відновлення міської інфраструктури, поліпшення надання послуг та зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства. Крім того, проводиться робота у напрямку реалізації у цій сфері інвестиційних проектів, спільних з міжнародними фінансовими організаціями, а також залучаються позикові кошти до бюджету розвитку для будівництва, реконструкції та капітального ремонту об'єктів житлово-комунального господарства та соціально-культурної сфери⁶. Бюджетом громади на 2022 рік передбачені видатки на галузь «Житлово-комунальне господарство» в обсязі 315,6 млн. грн., з яких у I півріччі 2022 року профінансовано 139,6 млн. грн. (44,2% планового річного показника).

У I півріччі 2022 року проводилась подальша робота з приведення тарифів на надання житлово-комунальних послуг до їх фактичної собівартості. Було встановлено тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами для населення, а також тарифи на теплову енергію, що виробляється на установках з використанням альтернативних джерел енергії, Комунальному підприємству Кам'янської міської ради «Кам'янська теплопостачальна компанія» та Приватному підприємству «МастерОк» для бюджетних споживачів. За результатами I півріччя 2022 року рівень покриття тарифами послуг з водопостачання та водовідведення був високим, за послугами з теплопостачання та послугами з управління багатоквартирними будинками дещо нижчим за 100%.

Протягом 2021 року рівень проплати населення за усіма видами послуг був невисоким. У розрахунку на 1 мешканця загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) відповідав високому рівню боргу.

⁶ докладніше у розділі 4 цього звіту («Боргові зобов'язання громади»)

Розгалужене житлово-комунальне господарство міста Кам'янське забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Житлово-комунальному господарству м. Кам'янського, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Проблемою галузі житлового господарства є також значна потреба в коштах на проведення капітального ремонту інженерних мереж. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства. Крім того, проводиться робота у напрямку реалізації у цій сфері інвестиційних проектів спільних з міжнародними фінансовими організаціями, а також залучаються позикові кошти до бюджету розвитку.

2.2. Комунальна власність

Кам'янська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, в тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету та спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку. Слід зауважити, що активний продаж об'єктів права комунальної власності може в подальшому суттєво обмежити як обсяги надходжень до бюджету розвитку (доходи від операцій з капіталом – вичерпний ресурс), так і доходів загального фонду від оренди землі та майна.

Земельні ресурси

Джерелами надходжень до бюджету громади є надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення та надання земельних ділянок в оренду. Впродовж I півріччя 2022 року було продано 29 земельних ділянок комунальної власності загальною площею 1,5 га, до бюджету загалом надійшло 2,5 млн. грн. (Таблиця 2.1).

Таблиця 2.1. Інформація щодо продажу та оренди земельних ділянок у місті Кам'янське

Показник	Од. виміру	2017	2018	2019	2020	2021	I півр. 2022
Продаж							
Кількість проданих земельних ділянок,	шт.	1	-	5	44	91	29
у т. ч. через аукціони	шт.	-	-	-	-	-	-
Загальна площа земельних ділянок, які були продані,	га	0,02	-	2,37	4,10	12,72	1,46
у т. ч. через аукціони	га	-	-	-	-	-	-
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	61,1	-	5 435,0	5 447,6	19 830,8	2 542,3
Оренда							
Кількість укладених договорів оренди на кінець року	шт.	2 077	2 100	2 152	1 894	1742	1 738
Кількість укладених договорів оренди протягом року	шт.	270	263	351	325	514	60
Загальна площа земельних ділянок, що перебувають в оренді	га	2 054,9	2 056,5	2 080,7	2 093,5	2 090,1	2 087,3
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	431 876,9	405 733,5	435 385,7	435 670,9	500 808,5	265 538,5

Джерело: Кам'янська міська рада

Вагомим джерелом наповнення бюджету громади є кошти від оренди землі та сплати земельного податку з юридичних та фізичних осіб, які загалом формують близько 1/3 доходів загального фонду бюджету громади без урахування трансфертів. За результатами I півріччя 2022 року обсяг надходжень плати за землю становив 310,7 млн. грн. (у тому числі орендна плата – 265,5 млн. грн.) та збільшився порівняно з I півріччям 2021 року на 7%. Як і в попередніх періодах, має місце несплата окремими платниками земельних платежів.

Орендні ставки за користування земельними ділянками були встановлені Рішенням Кам'янської міської ради від 22.06.2018 р. №1105-25/VII «Про ставки земельного податку, розмір орендної плати за землю, пільги зі сплати земельного податку на території міста» (зі змінами). Протягом I півріччя 2022 року до зазначеного рішення вносились зміни – було зменшено розмір орендної плати енергогенеруючим підприємствам.

Комунальне майно

У власності територіальної громади перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. У 2021 році було продано шляхом викупу 4 об'єкти площею 0,3 тис. кв. м, у I півріччі 2022 року продаж об'єктів комунальної власності не здійснювався (Таблиця 2.2).

Таблиця 2.2. Інформація щодо продажу та оренди об'єктів комунального майна в місті Кам'янське

Показник	Од. виміру	2017	2018	2019	2020	2021	I півр. 2022
Продаж							
Кількість реалізованих об'єктів комунальної власності	шт.	-	-	2	8	4	-
Загальна площа об'єктів комунальної власності, що були приватизовані	тис. кв. м			0,4	11,2	0,3	-
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	-	-	951,5	11 826,6	524,5	-
Оренда							
Кількість укладених договорів оренди на кінець року	шт.	425	442	463	428	330	330
Кількість укладених договорів оренди протягом року	шт.	98	95	86	39	62	21
Загальна площа об'єктів комунальної власності, що перебувають в оренді	тис. кв. м	44,7	44,3	62,7	50,1	46,6	50,6
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	2 787,7	4 310,5	3 670,0	4 434,8	3 724,6	1 036,8

Джерело: Кам'янська міська рада

Загалом за результатами I півріччя 2022 року до бюджету громади надійшло 1,04 млн. грн. плати за оренду майна, що вдвічі менше обсягу надходжень у I півріччі попереднього року, рівень виконання плану був низьким та становив 25,9% планового річного показника та 53,2% плану на півріччя. Зменшення показника обсягу надходжень зумовлено, у тому числі, високою порівняльною базою минулого року оскільки у I кварталі 2021 року одним з великих платників було погашено заборгованість з орендної плати.

З 19.06.2021 р. набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України №630 від 28.04.2021 р. «Деякі питання розрахунку орендної плати за державне майно», за якою були встановлені орендні ставки, що використовуються у разі передачі в оренду без проведення аукціону. Ставки за оренду комунального майна для бюджетних установ, організацій, закладів встановлено на рівні 3-5 відсотків від ринкової вартості майна. Користуючись правом, наданим ст.17 Закону України «Про оренду державного та комунального майна», з метою раціонального використання коштів бюджету, міською радою 28.07.2021 р. було прийнято рішення «Про затвердження Методики розрахунку орендної плати за нерухоме комунальне майно територіальної громади м. Кам'янського для визначеного кола орендарів».

Кам'янська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Обсяги надходжень від приватизації комунального майна та продажу земельних ділянок не мають сталої динаміки, тоді як надходження від оренди землі та майна залишалися важливими постійними джерелами наповнення загального фонду місцевого бюджету. У поточному році Кам'янська міська рада здійснювала продаж земельних ділянок, а також продовжила передачу в оренду об'єктів комунальної власності. Загалом, за результатами I півріччя 2022 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету громади без урахування трансфертів становила 28,1% (27% у I півріччі 2021 року) та, як і раніше, суттєво перевищувала аналогічні показники по місцевих бюджетах у цілому.

3. Бюджет територіальної громади

3.1. Загальна характеристика стану місцевих фінансів міста Кам'янське

До 2020 року зведений бюджет м. Кам'янського включав міський бюджет та селищний бюджет смт Карнаухівка. Наприкінці 2019 року було створено Кам'янську міську територіальну громаду, до складу якої увійшло м. Кам'янське та смт Карнаухівка. Кам'янська міська територіальна громада має власний єдиний бюджет, який ухвалюється Кам'янською міською радою.

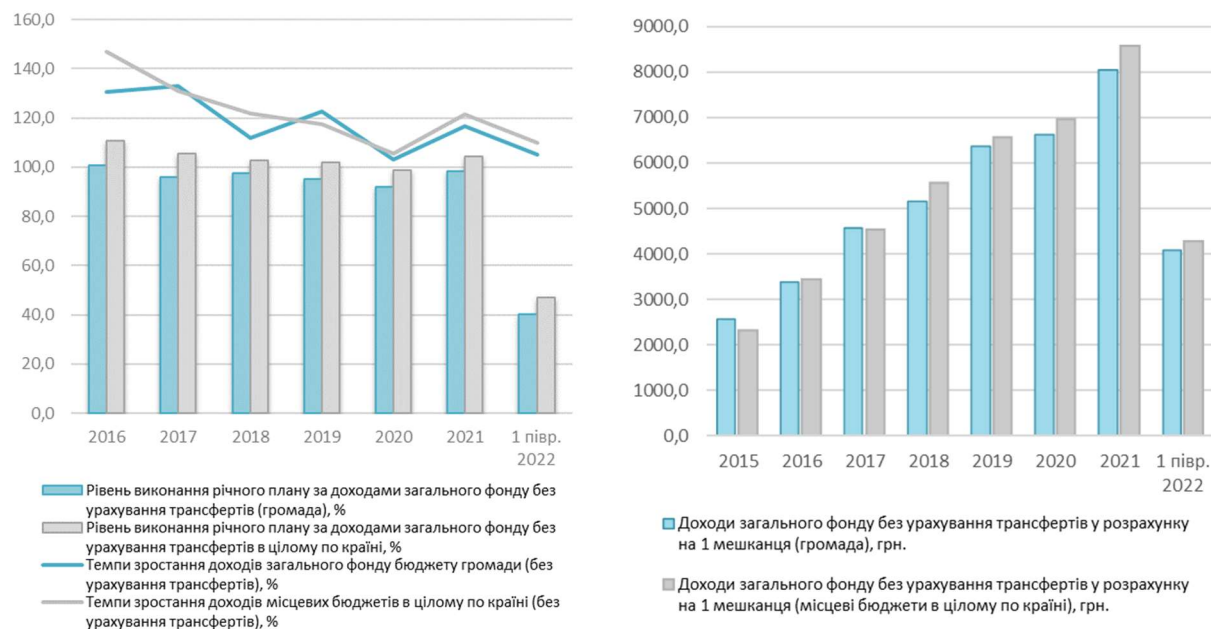
Організація бюджетного процесу громади здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. Департамент фінансів міської ради забезпечує реалізацію державної бюджетної політики на території громади, загальну організацію бюджетного процесу в місті та координує діяльність його учасників, виконує функції складання та виконання місцевого бюджету, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету громади. Звіти про виконання бюджету складаються щомісячно. Річні та квартальні звіти про виконання бюджету громади затверджуються міською радою за поданням виконавчих органів ради. В місті Кам'янське забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету громади формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету громади.

Динаміка доходної частини бюджету міста Кам'янське (без урахування трансфертів) протягом 2015-2019 рр. була позитивною. Враховуючи суттєвий рівень чутливості господарського комплексу м. Кам'янського, зокрема великих промислових підприємств, які відносяться до переліку основних платників податків, до негативних економічних факторів, темпи зростання доходної частини бюджету (без урахування трансфертів) в окремі періоди (зокрема, у 2016 та 2017 роках) були нижчі за загальнодержавні середні показники. У 2020 році, з огляду на вплив несприятливих макроекономічних умов унаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, динаміка доходів бюджету уповільнилась – обсяг доходів бюджету громади (без урахування трансфертів) скоротився на 0,5% до відповідного показника попереднього року. При цьому, зважаючи на те, що основні містоутворюючі підприємства продовжували роботу у період карантину в повному обсязі, обсяг податкових надходжень зростав протягом усього аналізованого періоду. У 2021 році позитивну динаміку зростання обсягів доходної частини бюджету громади було відновлено.

У 2022 році на темпи росту доходів бюджету громади значною мірою впливають наслідки російської військової агресії проти України. При цьому, у I півріччі 2022 року

обсяг доходів бюджету громади зростав, але нижчими, ніж у попередніх періодах темпами.

Малюнок 3.1. Динаміка доходної частини загального фонду бюджету громади (зліва) та бюджетної забезпеченості Кам'янської міської територіальної громади за загальним фондом (справа) у порівнянні до середніх показників по країні

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, Державна служба статистики України, Міністерство фінансів України

Рівень бюджетної забезпеченості зберігався на достатньому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів загального фонду бюджету громади в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2022 року становило 95,9%, що перевищує показники громад України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Основні показники, що характеризують стан місцевих фінансів Кам'янської міської територіальної громади, наведено нижче (Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1. Динаміка окремих бюджетних показників Кам'янської міської територіальної громади

Показник	2017	2018	2019	2020	2021	I півр. 2022
Структура доходної та видаткової частин місцевого бюджету						
Співвідношення обсягу доходів загального фонду бюджету громади (без урахування трансфертів) у розрахунку на одного мешканця до середнього показника по країні, %	101,0	92,9	96,9	95,2	94,2	95,9
Співвідношення базової дотації до доходної частини загального фонду бюджету громади без урахування трансфертів, %	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня
Концентрація доходів загального фонду бюджету за основними платниками	висока	висока	висока	висока	висока	висока
Концентрація доходів бюджету за основними платниками	висока	висока	висока	висока	висока	висока
Питома вага доходів бюджету розвитку (без урахування трансфертів) в обсязі доходів спеціального фонду бюджету (без урахування трансфертів), %	2,1	8,9	7,5	27,8	20,7	15,6
Питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків, %	10,8	8,7	16,3	18,4	25,2	6,4
Виконання місцевого бюджету та фінансова гнучкість						
Виконання плану за доходами загального фонду (без урахування трансфертів), %	95,8	97,4	95,1	92,2	98,3	40,1
Виконання плану за доходами спеціального фонду (без урахування трансфертів), %	128,8	114,4	112,9	92,3	103,8	23,0
Виконання плану за видатками бюджету в цілому, %	97,2	97,3	95,8	93,8	97,8	38,8
Виконання плану за доходами бюджету в цілому, %	98,5	99,3	96,9	93,9	98,8	43,0
Темп росту обсягу доходної частини бюджету громади (без урахування трансфертів) до попереднього бюджетного періоду, %	130,4	118,3	118,4	99,5	117,6	102,7
Темп росту обсягу доходної частини бюджету громади до попереднього бюджетного періоду, %	136,7	109,3	105,7	76,3	118,4	101,2
Темп росту обсягу видаткової частини бюджету громади до попереднього бюджетного періоду, %	134,3	108,7	106,8	82,7	120,9	88,4
Співвідношення дефіциту/профіциту бюджету громади до доходної частини бюджету, %	0,0	0,5	-0,6	-9,0	-11,4	12,6
Співвідношення сальдо операційного балансу бюджету громади до операційних доходів відповідного бюджетного періоду, %	10,3	9,2	11,8	6,8	12,4	20,5
Рівень покриття фінансовими доходами видатків на обслуговування боргу, %	борг відсутній	борг відсутній	борг відсутній	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Зважаючи на структуру господарського комплексу, для бюджету Кам'янської міської територіальної громади характерним є значний рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, крім того має місце суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств. За результатами I півріччя 2022 року надходження від ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» формували 29,5% доходної частини загального фонду бюджету громади без урахування трансфертів, від АТ «ДНПРОАЗОТ» – 11,1%.

Чутливість доходної частини бюджету громади до економічних ризиків є значною, як і в більшості інших громад України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс. На сьогодні рівень самостійності бюджету високий. Бюджет громади, як і в попередніх періодах, базову дотацію не отримує.

Бюджет Кам'янської міської територіальної громади у форматі бюджетного балансу із розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено нижче (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2. Агрегований бюджет Кам'янської міської територіальної громади у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	I півр. 2021			I півр. 2022		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано
Податкові надходження	872 087,6	4 437,4	876 525,0	920 523,3	4 504,7	925 028,0
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	11 100,4	30 525,6	41 626,1	8 874,7	11 409,2	20 283,9
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	256 672,1	0,0	256 672,1	273 645,9	3 100,0	276 745,9
Операційні надходження всього	1 139 860,2	34 963,0	1 174 823,2	1 203 044,0	19 014,0	1 222 057,9
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	854 925,1	27 548,2	882 473,3	820 126,2	10 456,7	830 582,9
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	147 798,3	0,0	147 798,3	140 667,4	0,0	140 667,4
Операційні видатки всього	1 002 723,4	27 548,2	1 030 271,6	960 793,5	10 456,7	971 250,3
Операційний баланс	137 136,8	7 414,8	144 551,7	242 250,4	8 557,2	250 807,6
Фінансовий дохід	5,3	0,0	5,3	0,0	0,0	0,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	11 374,4	0,0	11 374,4	31 300,2	0,0	31 300,2
Фінансовий баланс	-11 369,0	0,0	-11 369,0	-31 300,2	0,0	-31 300,2
Поточний баланс	125 767,8	7 414,8	133 182,6	210 950,2	8 557,2	219 507,4
Капітальні надходження	0,2	4 727,9	4 728,1	0,1	2 945,2	2 945,3
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	5 274,0	25 449,0	30 723,0	219,9	0,0	219,9
Капітальні надходження всього	5 274,2	30 177,0	35 451,2	220,0	2 945,2	3 165,2
Придбання основного капіталу	0,0	108 661,7	108 661,7	0,0	7 001,3	7 001,3
Капітальні трансферти	0,0	61 820,8	61 820,8	47,8	61 694,8	61 742,6
Капітальні видатки всього	0,0	170 482,5	170 482,5	47,8	68 696,1	68 743,9
Капітальний баланс	5 274,2	-140 305,5	-135 031,3	172,2	-65 750,9	-65 578,8
Баланс після капітальних видатків	131 042,0	-132 890,7	-1 848,7	211 122,4	-57 193,7	153 928,7
Кредитування (з врахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	131 042,0	-132 890,7	-1 848,7	211 122,4	-57 193,7	153 928,7
Фінансування	-131 042,0	132 890,7	1 848,7	-211 122,4	57 193,7	-153 928,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Бюджет Кам'янської міської територіальної громади за результатами виконання в I півріччі 2022 року, як і в попередніх періодах, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним та спеціальним фондами. У поточному році міська рада активні операції з тимчасово-вільними бюджетними коштами не проводила. При цьому Кам'янська міська рада здійснювала видатки на обслуговування боргу (за кредитом від НЕФКО та внутрішніми запозиченнями), відповідно фінансовий баланс, як і в 2021 році, мав негативне значення. Перевищення обсягів поточних надходжень над обсягами поточних видатків як за загальним, так і за спеціальним фондами забезпечило позитивне сальдо поточного балансу, яке спрямовувалося на покриття дефіциту капітального балансу бюджету.

Бюджет громади за підсумками I півріччя 2022 року виконано з профіцитом обсягом 153,9 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 211,1 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 57,2 млн. грн. Основні джерела фінансування бюджету Кам'янської міської територіальної громади з розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено нижче (Таблиця 3.3).

Таблиця 3.3. Основні джерела фінансування бюджету Кам'янської міської територіальної громади, тис. грн.

Показник	I півр. 2021			I півр. 2022		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано
Профіцит/дефіцит	131 042,0	-132 890,7	-1 848,7	211 122,4	-57 193,7	153 928,7
Фінансування	-131 042,0	132 890,7	1 848,7	-211 122,4	57 193,7	-153 928,7
Зміни залишків	-47 157,6	-7 512,1	-54 669,7	-115 982,5	2 194,9	-113 787,6
залишок на початок року	10 943,0	3 283,1	14 226,1	16 011,7	20 173,8	36 185,5
залишок на кінець року	58 100,7	10 795,2	68 895,8	131 994,2	17 978,9	149 973,1
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	52 839,6	52 839,6	0,0	-40 160,5	-40 160,5
Запозичення	0,0	73 700,7	73 700,7	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	-20 861,1	-20 861,1	0,0	-40 160,5	-40 160,5
Інші розрахунки	0,0	3 678,9	3 678,9	0,0	19,4	19,4
кошти, що передаються до бюджету розвитку	-83 884,3	83 884,3	0,0	-95 139,8	95 139,8	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку та залишки бюджетних коштів. Також за рахунок коштів бюджету розвитку здійснювались витрати на погашення місцевих запозичень відповідно до укладених угод.

3.2. Ліквідність

Ліквідність бюджету громади за результатами 2016-2021 рр. перебувала на невисокому рівні за загальним та спеціальним фондами. За результатами I півріччя 2022 року ліквідність зросла до високого рівня (Таблиця 3.4).

Таблиця 3.4. Динаміка показників ліквідності бюджету Кам'янської міської територіальної громади

Показник	2017	2018	2019	2020	2021	I півр. 2022
Співвідношення залишків на рахунках загального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків загального фонду за аналізований бюджетний період, %	1,5	1,8	1,2	0,6	0,8	13,3
Співвідношення залишків на рахунках спеціального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків спеціального фонду за аналізований бюджетний період, %	2,0	2,5	1,2	1,4	2,6	22,7
Співвідношення обсягу кредиторської заборгованості загального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків загального фонду за цей період (без урахування коштів, що передаються до спеціального фонду), %	8,3	3,1	2,2	3,4	1,0	12,7
Співвідношення кредиторської заборгованості спеціального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків спеціального фонду за цей період, %	0,2	0,1	0,0	0,0	0,01	0,3
Співвідношення обсягу залучених позичок з єдиного казначейського рахунку до доходів загального фонду бюджету, %	11,7	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Станом на 01.07.2022 р. співвідношення обсягу кредиторської заборгованості бюджету за спеціальним фондом до відповідних видатків за I півріччя 2022 року перебувало на низькому рівні. У свою чергу протягом I півріччя 2022 року утворився суттєвий обсяг кредиторської заборгованості загального фонду бюджету громади, що зумовлено особливостями казначейського обслуговування бюджетів у поточному році відповідно до Постанови Кабінету міністрів України від 09.06.2022 р. «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану».

Протягом 2017 та 2018 років, зважаючи на низькі показники ліквідності, до бюджету міста залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів (в межах бюджетного періоду) за загальним фондом. Залежність від залучення позичок у 2017 році була помірною, у 2018 році – низькою. У 2019-2021 рр. та I півріччі 2022 року короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів не залучалися.

3.3. Виконання доходної частини бюджету

Протягом I півріччя 2022 року до доходної частини бюджету громади надійшло 1 225,2 млн. грн., що становило 43% планових річних призначень. Обсяг доходної частини бюджету збільшився на 1,2 % до відповідного періоду попереднього року, обсяг власних доходів бюджету громади (без урахування міжбюджетних трансфертів) збільшився на 2,7% (Таблиця 3.5).

Таблиця 3.5. Виконання доходної частини бюджету Кам'янської міської територіальної громади, тис. грн.

Показники	2019 (виконано)	2020 (виконано)	2021 (виконано)	2022 (план)	I півр. 2022 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	1 504 469,2	1 559 277,2	1 813 391,9	2 301 062,6	925 028,0	40,2	105,5
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	53,3	72,5	71,2	80,7	75,5	93,5	104,2
Податок на доходи фізичних осіб	776 156,1	830 464,6	929 413,4	1 143 500,0	482 948,4	42,2	106,1
Податок на прибуток підприємств	466,8	128,2	34,2	205,0	190,8	93,1	254,1
Рентна плата	0,11	2,07	0,01	0,1	0,003	0,11	41,4
Акцизний податок	68 909,8	80 178,0	98 577,2	107 000,0	32 936,4	30,8	76,3
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю з юридичних та фізичних осіб)	17 433,7	19 517,7	26 643,6	29 200,0	9 551,8	32,7	83,3
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	522 714,6	495 631,1	592 633,4	829 840,0	310 667,9	37,4	107,0
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	860,6	397,7	484,9	550,0	90,6	16,5	35,0
Єдиний податок	108 966,5	124 160,9	156 588,7	182 000,0	84 060,2	46,2	117,5
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	160,1	109,9	153,8	180,0	77,4	43,0	114,5
Інші податки та збори	8 800,9	8 687,0	8 862,6	8 587,5	4 504,7	52,5	101,5
Неподаткові надходження	94 980,7	61 505,6	83 800,1	92 251,7	20 283,9	22,0	48,7
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	3,4	2,9	3,3	3,2	1,7	51,2	48,1
Власні надходження бюджетних установ та організацій	68 809,2	41 633,0	61 796,8	67 314,0	11 401,4	16,9	37,4
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва	0,0	0,0	15,1	0,0	0,0	-	-
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	3 881,8	4 434,8	3 729,9	4 000,0	1 036,8	25,9	51,9
Державне мито	1 419,2	1 194,5	1 289,2	1 417,7	253,1	17,9	63,2
Плата за надання адміністративних послуг	7 742,7	5 961,8	9 678,2	11 600,0	5 350,0	46,1	133,3
Інші неподаткові надходження	13 127,7	8 281,5	7 290,8	7 920,0	2 242,6	28,3	47,3
Доходи від операцій з капіталом	6 398,4	16 582,5	20 608,1	6 000,3	2 945,3	49,1	62,3
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,23	0,77	0,81	0,21	0,24	114,2	61,5
Кошти від продажу основного капіталу	963,4	9 862,5	437,7	1 000,3	0,2	0,0	0,0
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	5 435,0	6 720,1	20 170,5	5 000,0	2 945,1	58,9	68,6
Цільові фонди	40 000,0	0,0	8 000,0	0,0	0,0	-	-
Разом доходів	1 645 848,3	1 637 365,3	1 925 800,2	2 399 314,6	948 257,2	39,5	102,7
Трансферти з державного бюджету	537 698,9	423 300,9	576 739,7	439 726,8	269 614,7	61,3	97,9
Трансферти з місцевих бюджетів	636 557,6	90 753,2	43 701,4	11 828,6	7 351,2	62,1	61,0
Усього	2 820 104,9	2 151 419,5	2 546 241,2	2 850 870,0	1 225 223,1	43,0	101,2

Джерело: Кам'янська міська рада, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основними джерелами формування доходної бази бюджету Кам'янської міської територіальної громади у поточному році, як і в попередніх періодах, залишалися

податкові надходження та трансферти (з державного та місцевого бюджетів). Протягом I півріччя 2022 року, обсяг податкових надходжень зростав, що було забезпечено збільшенням надходжень податку на доходи фізичних осіб, податку на прибуток підприємств, акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів, земельних платежів єдиного та екологічного податків.

Обсяги надходжень трансфертів до бюджету громади протягом I півріччя 2022 року скоротились, що було зумовлено високою порівняльною базою попереднього бюджетного періоду, оскільки протягом січня-червня минулого року до бюджету громади надходили кошти субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України. Загалом, структура міжбюджетних трансфертів бюджету громади, що склалася протягом усього аналізованого періоду свідчить про збереження достатнього рівня самостійності місцевого бюджету, залежність бюджету від надходжень базової дотації відсутня.

Обсяги неподаткових надходжень у I півріччі 2022 року скоротилися на 51,3% до показника відповідного періоду 2021 року внаслідок погіршення динаміки майже за усіма основними джерелами, крім плати за надання адміністративних послуг. Зокрема мало місце суттєве зменшення обсягів власних надходжень бюджетних установ та організацій, плати за оренду комунального майна, державного мита, інших неподаткових надходжень. У 2022 році, як і в 2018-2021 рр. міська рада кошти на депозит в установах банків не розміщувала та відсоткові платежі за користування тимчасово вільними бюджетними коштами до бюджету громади не надходили.

За результатами I півріччя 2022 року обсяги надходжень від операцій з капіталом скоротилися на 37,7% за рахунок зменшення надходжень від продажу землі. Продаж майна комунальної власності міська рада у січні-червні поточного року не здійснювала. Сукупна питома вага доходів від операцій з капіталом за результатами I півріччя 2022 року була низькою – вони формували 0,2% загального обсягу доходної частини бюджету громади.

У поточному році на динаміку доходів бюджетів територіальних громад України та рівень виконання плану як за доходами, так і видатками значною мірою впливають негативні наслідки російської військової агресії проти України. За результатами I півріччя 2022 року обсяги податкових надходжень бюджету громади в цілому зростали, хоча динаміка більшості неподаткових надходжень та доходів від операцій з капіталом погіршилась, порівняно із відповідним періодом минулого року. Рівень виконання плану за доходами загального та спеціального фондів був невисоким: у січні-червні 2022 року уточнений річний план на 2022 рік за доходами в цілому було виконано на 43% (затверджений план на півріччя виконано на 86%), у тому числі відповідні планові річні показники доходної частини загального фонду виконані на 43,6%, спеціального фонду – на 23,4% (Додатки до рейтингового звіту №№3-4).

Основними джерелами загального фонду бюджету громади у 2022 році залишалися податок та збір на доходи фізичних осіб, плата за землю (орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб у складі податку на майно), єдиний податок, а також акцизний податок.

Податок на доходи фізичних осіб, як і раніше, мав найбільшу питому вагу в структурі доходів загального фонду бюджету громади без урахування трансфертів (майже 52%). За результатами I півріччя 2022 року обсяги надходжень за цим джерелом зросли на 6,1% до відповідного показника I півріччя 2021 року, але рівень виконання плану був невисоким – 42,2% планового річного показника та 86,8% плану на півріччя. Зростання обсягу надходжень податку було забезпечено за рахунок зростання з 01.01.2022 р. на 8,3% рівня мінімальної заробітної плати, а також збільшення у поточному році відсотку зарахування податку до бюджетів територіальних громад з 60% до 64%.

В аналізованому періоді в місті зберігалась висока галузева концентрація надходжень до бюджету громади податку на доходи фізичних осіб, а також концентрація надходжень цього податку за окремими основними платниками, в тому числі: ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ»⁷, АТ «ДНІПРОАЗОТ», ПрАТ «ЮЖКОКС», ПрАТ «ДНІПРОВАГОНМАШ», Регіональна філія «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця».

Близько 33,4% доходів загального фонду бюджету громади (без урахування трансфертів) у аналізованому періоді формували надходження плати за землю в складі податку на нерухомість (разом земельний податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб), 85,5% надходжень яких становила орендна плата. За результатами I півріччя 2022 року сукупний обсяг надходжень земельного податку та орендної плати за землю збільшився до відповідного показника у I півріччі 2021 року на 7%, але рівень виконання плану за надходженнями земельних платежів був невисоким – 37,4% планового річного показника та 77,8% затверджених планових призначень на півріччя. Найбільші платники земельних платежів до бюджету громади – великі промислові підприємства: ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ», АТ «ДНІПРОАЗОТ», ПрАТ «ДНІПРОВАГОНМАШ» та дочірнє підприємство ДП «СТАЛЬЗАВОД», ПрАТ «ЮЖКОКС», а також Регіональна філія «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця».

Упродовж I півріччя 2022 року до загального фонду бюджету Кам'янської міської територіальної громади надійшло 84,1 млн. грн. єдиного податку – на 17,5% більше показника у I півріччі 2021 року. Рівень виконання становив 46,2% планового річного показника та 101,6% плану на півріччя. Зростання обсягу надходжень єдиного податку було забезпечено, передусім, за рахунок зростання мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму (у відсотках до яких встановлюються ставки єдиного податку 1-ї та 2-ї групи), а також збільшення бази оподаткування (оподатковуваного доходу платників єдиного податку) через поступове підвищення загального рівня цін на товари і послуги.

Вагомим джерелом наповнення загального фонду бюджету залишається акцизний податок. Упродовж I півріччя 2022 року до загального фонду бюджету громади загалом надійшло 32,9 млн. грн. акцизного податку (акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів, акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів та акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів), що в цілому становило 30,8% планового річного показника та було на 23,7% менше за відповідний показник у I півріччі 2021 року. Зокрема мало місце зменшення обсягу надходжень акцизного податку з

⁷ У липні 2021 року відбувся аукціон з продажу майнового комплексу ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» у рамках процедури санації підприємства. Переможцем торгів став ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод» – з 14.02.2022 року має назву ПрАТ «КАМЕТСТАЛЬ»

вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) та акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції). При цьому обсяги надходжень акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів зросли на 11,9% до відповідного показника у I півріччі 2021 року. Найбільшим платником акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів є ТОВ «АТБ-Маркет».

Основними джерелами наповнення спеціального фонду бюджету громади залишаються доходи бюджету розвитку, власні надходження бюджетних установ, екологічний податок та, в окремі періоди, трансферти. Загалом, протягом I півріччя 2022 року до спеціального фонду бюджету надійшло майже 22 млн. грн. – на 66,3% менше, ніж у I півріччі 2021 року. Рівень виконання плану також був низьким – 23,4% річного планового показника. Зменшення обсягів надходжень відбулось майже за усіма основними джерелами, крім екологічного податку.

Доходи бюджету розвитку скоротились на 37,7% внаслідок зменшення обсягу надходжень від продажу землі, тоді як приватизація комунального майна у січні-червні 2022 року не здійснювалась. Питома вага доходів бюджету розвитку у доходах спеціального фонду бюджету громади (без урахування трансфертів) становила 15,6%. Суттєвим джерелом наповнення бюджету розвитку, крім його доходів, є кошти, що передаються із загального фонду до спеціального. На покриття дефіциту бюджету розвитку в I півріччі 2022 року із загального фонду до спеціального було спрямовано 95,1 млн. грн., загалом у 2022 році планується передати до спеціального фонду 312,85 млн. грн. При цьому необхідно відзначити, що станом на 01.07.2022 р. прямиий борг Кам'янської міської ради становив 447,5 млн. грн.

Протягом I півріччя 2022 року до доходної частини бюджету громади надійшло 1 225,2 млн. грн. Обсяг доходної частини бюджету збільшився на 1,2 % до відповідного періоду попереднього року, обсяг власних доходів бюджету громади (без урахування міжбюджетних трансфертів) збільшився на 2,7%. У поточному році на динаміку доходів бюджетів територіальних громад України та рівень виконання плану як за доходами, так і видатками значною мірою впливають негативні наслідки російської військової агресії проти України. За результатами I півріччя 2022 року обсяги податкових надходжень бюджету громади в цілому зростали, хоча динаміка більшості неподаткових надходжень та доходів від операцій з капіталом погіршилась, порівняно з відповідним періодом минулого року. Рівень виконання плану за доходами загального та спеціального фондів був невисоким: у січні-червні 2022 року уточнений річний план за доходами в цілому було виконано на 43% (затверджений план на півріччя виконано на 86%), у тому числі відповідні планові річні показники доходної частини загального фонду виконані на 43,6%, спеціального фонду – на 23,4%.

3.4. Виконання видаткової частини бюджету

Обсяг видаткової частини бюджету Кам'янської міської територіальної громади за результатами I півріччя 2022 року становив 1 071,3 млн. грн., що на 11,6% менше відповідного показника попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2022 рік річний план за видатками бюджету було виконано на 38,8% (Таблиця 3.6).

Таблиця 3.6 Основні показники виконання видаткової частини бюджету Кам'янської міської територіальної громади, тис. грн.

Показник	2019 (виконано)	2020 (виконано)	2021 (виконано)	2022 (план)	I півр. 2022 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	174 236,1	188 712,1	187 002,5	222 417,4	77 234,9	34,7	87,5
Освіта	869 804,8	948 493,8	1 145 435,2	1 346 306,3	529 813,5	39,4	87,6
Охорона здоров'я	376 624,8	213 028,6	144 664,7	199 514,0	70 291,2	35,2	99,2
Соціальний захист і соціальна допомога	461 553,7	73 868,2	105 160,8	125 078,9	45 646,2	36,5	102,3
Культура і мистецтво	51 326,9	48 189,4	56 849,8	63 625,7	25 163,6	39,5	102,9
Фізична культура і спорт	103 370,1	81 268,8	120 760,3	55 832,9	22 996,8	41,2	49,8
Житлово-комунальне господарство	405 675,6	308 020,6	268 538,2	315 590,8	139 618,3	44,2	124,4
Економічна діяльність, у т. ч.	363 831,7	456 757,3	742 123,9	333 602,8	124 404,6	37,3	61,1
Землеустрій	48,0	3 896,5	1 620,9	2 049,9	0,0	0,0	-
Будівництво та регіональний розвиток	36 015,0	223 057,7	460 336,9	22 200,5	5 750,0	25,9	8,0
Транспорт	151 972,8	116 562,2	143 210,1	144 974,9	65 498,1	45,2	89,1
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	6 446,6	6 817,5	7 797,8	9 562,0	3 367,1	35,2	85,2
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	169 349,3	106 423,4	129 158,2	154 815,5	49 789,4	32,2	91,2
Інша діяльність, у т. ч.	17 165,4	24 490,4	60 353,7	91 603,4	36 077,6	39,4	212,4
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	0,0	0,0	0,0	700,0	0,0	0,0	-
Громадський порядок та безпека	916,5	384,8	0,0	2 700,0	0,0	0,0	-
Охорона навколишнього природного середовища	10 174,5	10 102,3	8 484,2	10 246,6	1 492,9	14,6	74,5
Засоби масової інформації	6 074,4	5 900,1	9 100,8	11 441,5	3 284,5	28,7	91,1
Обслуговування боргу	0,0	8 103,3	42 768,7	66 515,3	31 300,2	47,1	275,2
Разом видатків	2 823 589,1	2 342 829,3	2 830 889,3	2 753 572,2	1 071 246,6	38,9	88,4
Трансферти іншим бюджетам	12 620,0	2 684,7	5 781,1	6 247,8	47,8	0,8	-
Разом	2 836 209,1	2 345 514,1	2 836 670,4	2 759 820,0	1 071 294,4	38,8	88,4

Джерело: Кам'янська міська рада

Основним напрямом видатків бюджету було фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Суттєві обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю», за яким обраховуються, в тому числі, внески органів місцевого самоврядування у статутні капітали комунальних підприємств міста.

Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету, був невисокий, а обсяги видатків за більшістю галузей скоротились. При цьому мало місце зростання видатків на соціальний захист і соціальну допомогу, культуру, а також житлово-комунальне господарство та обслуговування боргу.

Структуру видаткової частини бюджету громади за економічною класифікацією наведено нижче (Таблиця 3.7).

Таблиця 3.7. Основні показники виконання видаткової частини бюджету Кам'янської міської територіальної громади за економічною класифікацією видатків, тис. грн.

Показник	2018	2019	2020	2021	I півр. 2022
Поточні видатки	2 424 347,4	2 372 577,6	1 914 408,5	2 120 818,4	1 002 550,5
<i>питома вага поточних видатків в загальній сумі видатків, %</i>	91,3	83,7	81,6	74,8	93,6
Оплата праці та нарахування на заробітну плату	694 129,6	823 917,8	943 396,2	1 128 569,1	538 249,7
Оплата праці	567 966,0	674 631,6	772 324,0	923 615,5	434 769,1
Нарахування на оплату праці	126 163,6	149 286,2	171 072,2	204 953,5	103 480,6
Використання товарів і послуг	853 227,8	906 815,2	646 699,0	653 307,3	292 042,5
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	36 002,5	32 672,8	50 916,5	44 250,3	5 905,4
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	169,5	243,2	947,2	146,0	43,4
Продукти харчування	78 659,9	73 518,9	57 892,6	78 621,9	18 152,2
Оплата послуг (крім комунальних)	283 619,4	398 143,6	363 157,5	335 726,3	154 291,5
Видатки на відрядження	612,4	673,1	604,4	281,7	27,8
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	84 432,7	116 696,7	124 580,2	133 695,9	95 806,9
Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	369 731,3	284 867,0	48 600,6	60 585,3	17 815,3
Обслуговування боргових зобов'язань	0,0	0,0	8 103,3	42 768,7	31 300,2
Обслуговування внутрішніх боргових зобов'язань	0,0	0,0	7 995,7	42 545,7	31 244,4
Обслуговування зовнішніх боргових зобов'язань	0,0	0,0	107,6	223,0	55,8
Поточні трансферти	142 207,8	226 611,9	287 642,6	263 236,1	131 673,2
Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	138 472,0	214 787,5	285 925,6	260 192,2	131 673,2
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	3 735,8	11 824,4	1 717,1	3 043,9	0,0
Соціальне забезпечення	733 791,6	413 612,5	27 489,3	31 363,5	8 994,2
Виплата пенсій і допомоги	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Стипендії	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
інші виплати населенню	733 791,6	413 612,5	27 489,3	31 363,5	8 994,2
інші поточні видатки	990,8	1 620,1	1 078,0	1 573,6	290,7
Капітальні видатки	230 378,9	463 531,5	431 105,6	715 852,0	68 696,1
<i>питома вага капітальних видатків в загальній сумі видатків, %</i>	8,7	16,3	18,4	25,2	6,4
Придбання основного капіталу	146 079,6	283 743,7	259 916,5	417 221,2	7 001,3
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	36 202,4	33 305,3	21 341,7	41 083,0	651,3
Капітальне будівництво (придбання)	3 280,7	82 384,8	57 700,1	84 223,0	0,0
Капітальний ремонт	76 889,3	150 006,0	97 085,0	59 889,9	600,0
Реконструкція та реставрація	29 707,2	18 047,6	83 789,6	232 025,2	5 750,0
Придбання землі та нематеріальних активів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні трансферти	84 299,3	179 787,8	171 189,2	298 630,8	61 694,8
Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	81 726,0	176 821,7	169 711,8	295 782,7	61 694,8
Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	915,9	695,5	967,7	2 737,2	0,0
Капітальні трансферти населенню	1 657,4	2 270,6	509,7	110,9	0,0
Усього	2 654 922,4	2 836 209,1	2 345 514,1	2 836 670,4	1 071 294,4

Джерело: Кам'янська міська рада

Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету громади становила 6,4%, що є невисоким рівнем, але характерним для вказаного періоду, оскільки зазвичай переважний обсяг капітальних видатків припадає на II півріччя бюджетного року.

Протягом I півріччя 2022 року з бюджету громади фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Кам'янської міської ради та здійснювались витрати на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. Кам'янська міська рада дотримується обмежень чинного законодавства стосовно обсягу видатків на обслуговування місцевого боргу. Відповідно до ст.74 Бюджетного кодексу України та Постанови Кабінету міністрів України від 16.02.2011 р. №110, питома вага видатків на обслуговування боргу у видатках загального фонду бюджету (без урахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій крім освітньої та медичної) не повинна перевищувати 10%. Питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою та за результатами виконання бюджету у січні-червні 2022 році становила 3,2% видатків загального фонду бюджету громади (без урахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій крім освітньої та медичної).

Обсяг видаткової частини бюджету Кам'янської міської територіальної громади за результатами I півріччя 2022 року становив 1 071,3 млн. грн., що на 11,6% менше відповідного показника попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2022 рік річний план за видатками бюджету було виконано на 38,8%. Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувались з місцевого бюджету, був невисокий, а обсяги видатків за більшістю галузей скоротились.

Основними напрямками видатків бюджету було фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю». Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету громади становила 6,4%, що є невисоким рівнем, але характерним для вказаного періоду, оскільки зазвичай переважний обсяг капітальних видатків припадає на II півріччя бюджетного року.

Протягом січня-червня 2022 року з бюджету громади фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Кам'янської міської ради та здійснювались витрати на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод, питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою.

4. Боргові зобов'язання громади

4.1. Боргова історія

Протягом 2015-2019 рр. кошти місцевих запозичень до бюджету міста Кам'янське не надходили. У 2020 та 2021 роках до бюджету громади надійшли кошти за угодою, укладеною у 2017 році з Північною екологічною фінансовою корпорацією (НЕФКО), на загальну суму 11,8 млн. грн. Також у 2020 році Кам'янською міською радою було укладено договір кредитної лінії з АТ «Державний ощадний банк України» на загальну суму 170 млн. грн., у 2021 році – договір кредитної лінії з АТ «Державний ощадний банк України» на загальну суму 351 млн. грн. Кошти до бюджету громади надходили траншами, також було здійснено часткове погашення боргу відповідно до графіку. Станом на 01.07.2022 р. обсяг прямого боргу Кам'янської міської ради (без урахування позик, залучених із єдиного казначейського рахунку) становив 447,5 млн. грн., станом на 01.10.2022 – 405,2 млн. грн. Місцеві гарантії Кам'янською міською радою не надавались. Консолідоване боргове навантаження доходної частини бюджету громади перебувало на низькому рівні.

4.2. Консолідований борг

Прямі боргові зобов'язання

Протягом I півріччя 2022 року короткострокових позичок з єдиного казначейського рахунку до бюджету громади не залучалось. Разом з тим, залишок непогашених середньострокових позик станом на 01.07.2022 р. становив 52 639,3 тис. грн. та включав непогашений залишок за середньостроковими позиками, залученими у попередніх бюджетних періодах з єдиного казначейського рахунку в зв'язку з невиконанням плану за доходами загального фонду, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Відповідно до Бюджетного кодексу України (п.21 прикінцевих та перехідних положень) погашення заборгованості за середньостроковими позиками перед державним бюджетом, яка знаходиться на обліку в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, не здійснюється до законодавчого врегулювання цього питання.

У 2017 році було прийнято рішення міської ради про здійснення **зовнішнього запозичення до бюджету міста та укладено кредитну угоду з Північною Екологічною Фінансовою Корпорацією (НЕФКО)** на суму 11 800 тис. грн. з метою фінансування проекту «Підвищення енергоефективності в місті Кам'янське». Граничний строк дії договору – 5 років, відсоткова ставка за користування кредитними коштами – 3% річних. Станом на 01.07.2022 р. до бюджету громади надійшло 11 800 тис. грн. кредитних коштів від НЕФКО. У 2020-2021 рр. та у поточному році з бюджету громади здійснювалась сплата відсотків за кредитом та було здійснено часткове погашення кредиту відповідно до графіку платежів. Залишок боргу за зовнішнім запозиченням станом на 01.07.2022 р. становив 2 950 тис. грн., станом на 01.10.2022 р. кредит погашено в повному обсязі, борг за зовнішнім запозиченням відсутній.

У 2020 році було прийнято рішення міської ради про здійснення **внутрішнього запозичення до бюджету міста на суму 170 млн. грн. у формі укладання кредитного договору з ПАТ «Державний ощадний банк України»**. Метою запозичення є залучення коштів для фінансування видатків бюджету розвитку міста Кам'янське на будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт об'єктів житлово-комунального господарства та соціально-культурної сфери.

Місцеве запозичення було здійснено на таких умовах:

- розмір (основна сума) та валюта запозичення – 170 млн. грн.;
- форма надання кредиту – моновалютна невідновлювальна кредитна лінія;
- строк кредитування – 60 місяців від дати укладання кредитного договору;
- надходження кредитних коштів до міського бюджету до 31.12.2020 р.;
- процентна ставка за користування кредитними коштами – 16,5% річних (із можливістю перегляду кожні 6 місяців у разі зміни облікової ставки Національного банку України).

Погашення кредиту та сплата відсотків за користування залученими коштами має здійснюватися щомісячно у строки та згідно з умовами, встановленими договором. Загалом до бюджету громади залучено 169 837,7 тис. грн. кредитних коштів внутрішнього запозичення 2020 року. У 2020-2021 рр. та у поточному році з бюджету громади здійснювалась сплата відсотків за кредитом, також у 2021 році та протягом 9 місяців 2022 р. було здійснено часткове погашення кредиту відповідно до графіку платежів. Залишок боргу за внутрішнім запозиченням 2020 року станом на 01.07.2022 р. становив 120 545,45 тис. грн., станом на 01.10.2022 р. – 108 181,8 тис. грн.

У 2021 році було прийнято рішення міської ради про здійснення **внутрішнього запозичення до бюджету громади на суму 351 млн. грн. у формі укладання кредитного договору з ПАТ «Державний ощадний банк України»**. Метою запозичення є залучення коштів для фінансування видатків бюджету розвитку громади на будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів житлово-комунального господарства та соціально-культурної сфери, придбання обладнання довгострокового користування та міських автобусів.

Місцеве запозичення було здійснено на таких умовах:

- розмір (основна сума) та валюта запозичення – 351 млн. грн.;
- форма надання кредиту – невідновлювальна кредитна лінія;
- строк кредитування – 60 місяців від дати укладання кредитного договору;
- відсоткова ставка – облікова ставка НБУ+ 6% річних, але не більше 25% річних (на дату укладення договору – 13,5%).

Загалом до бюджету громади було залучено 350 321,9 тис. грн. кредитних коштів внутрішнього запозичення 2021 року. Протягом 2021 року з бюджету громади

здійснювалась сплата відсотків за кредитом, тоді як термін погашення ще не настав. У поточному році здійснювалось обслуговування боргу відповідно до графіку та було здійснено часткове погашення кредиту. Залишок боргу за внутрішнім запозиченням 2021 року станом на 01.07.2022 р. становив 324 000 тис. грн., станом на 01.10.2022 р. – 297 000 тис. грн.

Місцевий борг бюджету Кам'янської міської територіальної громади за запозиченнями, залученими до бюджету розвитку станом на 01.07.2022 р. становив 447 495,5 тис. грн. Пряме боргове навантаження перебувало на помірному рівні та становило 18,7% затвердженого на 2022 рік обсягу доходної частини бюджету громади без урахування трансфертів. Протягом III кварталу поточного року обсяг місцевого боргу бюджету Кам'янської міської територіальної громади за запозиченнями, залученими до бюджету розвитку, скоротився та станом на 01.10.2022 р. становив 405 181,8 тис. грн.

Умовні зобов'язання (гарантії)

За інформацією міської ради місцеві гарантії не надавались, гарантований борг станом на 01.07.2022 р. та 01.10.2022 р. був відсутній.

Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість

Станом на 01.07.2022 р. бюджет Кам'янської міської територіальної громади мав прострочену кредиторську заборгованість обсягом 19 677 тис. грн. за загальним фондом та 12 тис. грн. за спеціальним фондом.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

Зважаючи на рівень зносу житлового фонду та основних засобів комунальних підприємств міста, потреба в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства, є значною. У 2021 році Кам'янською міською радою отримано від Міністерства фінансів України погодження обсягів та умов здійснення місцевих запозичень до бюджету розвитку Кам'янської міської територіальної громади шляхом укладання Угоди про передачу коштів між Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку громад та територій України та Кам'янською міською радою відповідно до умов Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком за проектом «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України» з метою впровадження заходів за проектом «Реконструкція (термомодернізація) будівель закладів освіти, науки та спорту, закладів охорони здоров'я м. Кам'янське» на суму 12,5 млн. євро (терміном на 22 роки) та за проектом «Капітальний ремонт лінії зовнішнього освітлення із впровадженням енергозберігаючих технологій у місті Кам'янське» на суму 9,5 млн. євро (терміном на 15 років). Угоди про передачу коштів позики між Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку громад та територій України та Кам'янською міською радою підписані 24.11.2021 р. Станом на 01.10.2022 кошти місцевих запозичень за вищевказаними угодами Кам'янська міська рада не отримувала.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг Кам'янської міської територіальної громади підтверджено на рівні **uaA-**, з прогнозом «негативний» та збереженням у Контрольному списку.

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники міста Кам'янське у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2018	2019	2020	2021	I півр. 2022
Податкові надходження	1 231 514,3	1 504 469,2	1 559 277,2	1 813 391,9	925 028,0
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	158 590,1	134 973,7	61 505,6	91 793,8	20 283,9
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	1 278 753,7	1 174 256,6	424 654,8	466 532,5	276 745,9
Операційні надходження всього	2 668 858,1	2 813 699,5	2 045 437,6	2 371 718,2	1 222 057,9
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	1 548 348,1	1 732 353,2	1 591 173,3	1 783 450,0	830 582,9
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	875 999,3	640 224,4	315 131,9	294 599,6	140 667,4
Операційні видатки всього	2 424 347,4	2 372 577,6	1 906 305,2	2 078 049,6	971 250,3
Операційний баланс	244 510,7	441 121,9	139 132,4	293 668,5	250 807,6
Фінансовий дохід	5,1	7,0	0,0	6,3	0,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	8 103,3	42 768,7	31 300,2
Фінансовий баланс	5,1	7,0	-8 103,3	-42 762,4	-31 300,2
Поточний баланс	244 515,7	441 128,9	131 029,1	250 906,1	219 507,4
Капітальні надходження	55,0	6 398,4	16 582,5	20 608,1	2 945,3
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	89 399,3	153 908,6	219,9
Капітальні надходження всього	55,0	6 398,4	105 981,9	174 516,8	3 165,2
Придбання основного капіталу	146 079,6	283 743,7	259 916,5	417 221,2	7 001,3
Капітальні трансферти	84 495,3	179 887,8	171 189,2	298 630,8	61 742,6
Капітальні видатки всього	230 574,9	463 631,5	431 105,6	715 852,0	68 743,9
Капітальний баланс	-230 520,0	-457 233,1	-325 123,8	-541 335,2	-65 578,8
Баланс після капітальних видатків	13 995,8	-16 104,2	-194 094,6	-290 429,1	153 928,7
Кредитування (з урахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	13 995,8	-16 104,2	-194 094,6	-290 429,1	153 928,7
Фінансування	-13 995,8	16 104,2	194 094,6	290 429,1	-153 928,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2018	2019	2020	2021	I півр. 2022
Профіцит/дефіцит	13 995,8	-16 104,2	-194 094,6	-290 429,1	153 928,7
Фінансування	-13 995,8	16 104,2	194 094,6	290 429,1	-153 928,7
Зміни залишків	-11 714,8	16 523,1	15 587,8	-21 959,4	-113 787,6
залишок на початок року	38 212,3	49 927,1	33 403,9	14 226,1	36 185,5
залишок на кінець року	49 927,1	33 403,9	17 816,1	36 185,5	149 973,1
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	35 293,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	-35 293,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	178 510,7	309 145,3	-40 160,5
Запозичення	0,0	0,0	180 457,7	351 501,9	0,0
Погашення	0,0	0,0	-1 947,0	-42 356,6	-40 160,5
Інші розрахунки	-2 281,0	-419,0	-3,9	3 243,3	19,4
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Додаток до рейтингового звіту № 3

Основні показники виконання доходної частини загального фонду бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

Показник	2019 (виконано)	2020 (виконано)	2021 (виконано)	2022 (план)	I півр. 2022 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податок на доходи фізичних осіб	776 156,1	830 464,6	929 413,4	1 143 500,0	482 948,4	42,2	106,1
Плата за надання адміністративних послуг	7 742,7	5 961,8	9 678,2	11 600,0	5 350,0	46,1	133,3
Державне мито	1 419,2	1 194,5	1 289,2	1 417,7	253,1	17,9	63,2
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	466,8	128,2	34,2	205,0	190,8	93,1	254,1
Рентна плата	0,11	2,07	0,01	0,1	0,003	2,8	41,4
Акцизний податок	68 909,8	80 178,0	98 577,2	107 000,0	32 936,4	30,8	76,3
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	17 433,7	19 517,7	26 643,6	29 200,0	9 551,8	32,7	83,3
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	522 714,6	495 631,1	592 633,4	829 840,0	310 667,9	37,4	107,0
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	860,6	397,7	484,9	550,0	90,6	16,5	35,0
Єдиний податок	108 966,5	124 160,9	156 588,7	182 000,0	84 060,2	46,2	117,5
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	160,1	109,9	153,8	180,0	77,4	43,0	114,5
Плата за оренду цілісних майнових комплексів	3 881,8	4 434,8	3 729,9	4 000,0	1 036,8	25,9	51,9
Інші надходження загального фонду	9 888,6	5 362,9	7 225,2	7 860,3	2 234,8	28,4	47,6
Разом доходів	1 518 600,7	1 567 544,3	1 826 451,9	2 317 353,1	929 398,1	40,1	105,2
Трансферти з державного бюджету	537 698,9	400 498,7	442 825,1	430 887,5	269 614,7	62,6	107,9
Трансферти з місцевих бюджетів	538 558,0	90 753,2	30 971,1	8 728,6	4 251,2	48,7	35,3
Усього загальний фонд	2 594 857,7	2 058 796,2	2 300 248,1	2 756 969,2	1 203 264,0	43,6	105,1

Джерело: Кам'янська міська рада

Додаток до рейтингового звіту № 4

Основні показники виконання доходної частини спеціального фонду бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

Показник	2019 (виконано)	2020 (виконано)	2021 (виконано)	2022 (план)	I півр. 2022 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	0,0	0,0	15,1	0,0	0,0	-	-
Екологічний податок	8 800,9	8 686,9	8 862,6	8 587,5	4 504,7	52,5	101,5
Інші неподаткові надходження	42,2	72,1	65,9	60,0	7,9	13,1	15,6
Доходи бюджету розвитку, у тому числі:	9 595,3	19 427,3	20 607,9	6 000,0	2 945,2	49,1	62,3
- надходження коштів від приватизації майна	951,5	9 856,0	437,4	1 000,0	0,1	0,0	0,0
- надходження коштів від продажу землі	5 435,0	6 720,1	20 170,5	5 000,0	2 945,1	58,9	68,6
- кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, отримані відповідно до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності"	3 208,8	2 851,2	0,0	0,0	0,0	-	-
Концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності (які мають цільове спрямування згідно із законом)	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	-	-
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-	-
Власні надходження бюджетних установ	68 809,2	41 633,0	61 796,8	67 314,0	11 401,4	16,9	37,4
Цільові фонди	40 000,0	0,0	8 000,0	0,0	0,0	-	-
Разом доходів	127 247,6	69 821,1	99 348,2	81 961,5	18 859,1	23,0	47,5
Трансферти з державного бюджету	0,0	22 802,2	133 914,6	8 839,3	0,0	0,0	0,0
Трансферти з місцевих бюджетів	97 999,6	0,0	12 730,3	3 100,0	3 100,0	100,0	-
Усього спеціальний фонд	225 247,2	92 623,3	245 993,1	93 900,8	21 959,1	23,4	33,7

Джерело: Кам'янська міська рада